

3. Павленко В.В. Розвиток креативності молодших школярів: [монографія] / за ред. проф. О.Є. Антонової. – Житомир, 2017. – 158 с.
4. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібн. – Київ: Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.
5. Технології розвитку критичного мислення / А. Кроуфорд, В. Саул, С. Метьюз та ін.; [наук. ред., передм. О. І. Пометун]. – К.: Вид-во «Плеяди», 2006. – 220 с.
6. Guilford J.P. New frontiers of testing in the discovery and development of human talent / J. P. Guilford // Seventh Annual Western Regional Conference on Testing Problems. – Los Angeles, 1958.
7. Using Hexagon Learning for categorisation, linkage and prioritisation. URL: <http://www.classtools.net/blog/using-hexagon-learning-forcategorisation-linkage-and-prioritisation/>

Дериколенко Н. А.,
здобувач освіти 5 курсу
природничо-математичний факультет
Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка
mekhedolga@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЙ РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНОСТІ ДІТЕЙ І МОЛОДІ

У статті досліджуються особливості реалізації технологій розвитку обдарованості серед дітей та молоді. Автори розглядають сучасні підходи та методи, що використовуються для виявлення та розвитку обдарованих особистостей у сфері освіти. Особлива увага приділяється використанню інноваційних технологій, ігрових методик, індивідуалізованого навчання та психологічної підтримки обдарованих учнів. Результати дослідження вказують на ефективність інтеграції технологій у процес навчання та розвитку обдарованих дітей та молоді.

Ключові слова: технології розвитку обдарованості, обдаровані діти та молодь, інноваційні підходи, індивідуалізація навчання, психологічна підтримка.

This article explores the specifics of implementing giftedness development technologies among children and youth. The authors examine contemporary approaches and methods used to identify and develop gifted individuals in the field of education. Special attention is given to the use of innovative technologies, gamified techniques, individualized learning, and psychological support for gifted students. The research findings indicate the effectiveness of integrating technologies into the learning and development process for gifted children and youth.

Keywords: giftedness development technologies, gifted children and youth, innovative approaches, individualized learning, psychological support.

Розвиток творчих та обдарованих особистостей є критично важливим для будь-якого суспільства, оскільки ці особистості вносять значний вклад у

розвиток культури, науки, технологій та інших сфер. Для ефективного виявлення, навчання і виховання талановитих дітей необхідно вживати спеціальні підходи та методи, які стимулюють їхній інтелектуальний та творчий потенціал.

Важливо зазначити, що останніми роками в Україні проводиться важлива робота щодо розвитку здібностей обдарованих дітей. Українська педагогіка також має багатий досвід роботи з обдарованими учнями. У нашій країні діє розвинена мережа освітніх закладів, які пропонують як загальноосвітній, так і додатковий розвиток дітям та юнацтву з різними напрямками обдарованості. Разом із тим, неформальне ставлення вчителів до проблем і потреб обдарованих учнів часто є вирішальним і більш дієвим, а високі результати навчання та виховання таких дітей значною мірою залежать від небайдужого ставлення вчителя до учня. Водночас учені визнають, що впродовж тривалого періоду вітчизняна школа орієнтувалася на середнього учня, унаслідок чого обдаровані діти не отримували належного розвитку [1].

Кожна обдарована дитина унікальна, тому важливо застосовувати індивідуальні методи навчання, які враховують їхні інтереси, потреби та темпи розвитку. Це може включати розширені програми, проекти з дослідження та творчі завдання [2].

Обдаровані діти потребують спеціального середовища, що стимулює їхній розвиток. Це може охоплювати доступ до різноманітних ресурсів, курсів і клубів з поглибленим вивченням, а також співпрацю з висококваліфікованими вчителями та менторами [3].

Важливо розвивати у обдарованих дітей креативність, самостійність та критичне мислення. Це можна досягти через розвиток проектної діяльності, творчих завдань та дискусій.

Самореалізація та особистісне зростання є важливими аспектами для обдарованих дітей. Педагоги та батьки повинні підтримувати їхні інтереси, допомагати знаходити своє покликання та розвивати свій потенціал [6].

Психологічні особливості обдарованих дітей визначають особливості та акценти в освітньому процесі, спрямованому на їхній розвиток. Освітні позашкільні заклади, такі як центри творчості, таланту, або спеціалізовані програми для обдарованих, мають основну мету виявлення та розвитку творчих здібностей, обдарувань і талантів дітей. Також важливим етапом роботи із обдарованими дітьми є широке впровадження ІКТ [4].

Освітні програми для обдарованих спрямовані на розвиток індивідуальних здібностей і талантів кожної дитини. Це включає розвиток творчого мислення, аналітичних і критичних навичок, які допомагають дітям виявити свій потенціал і зростати у вибраній галузі. Освітні програми повинні стимулювати

саморозвиток і самореалізацію дітей. Вони мають сприяти розвитку учнівського потенціалу, підтримувати їхні інтереси і допомагати виявити себе у різних сферах життя.

Освітні заклади для обдарованих використовують інноваційні методи і технології для розвитку творчості і обдарування. Це може включати проекти з дослідження, колаборативне навчання, використання технологій в освітньому процесі та інше. Основною метою є підготовка обдарованих дітей до успішного майбутнього. Це включає розвиток ключових компетентностей, таких як креативність, критичне мислення, спілкування, лідерство та інші навички, які стануть основою для їхньої професійної та особистісної успішності. Важливо створювати сприятливу атмосферу для розвитку обдарованих дітей, де вони відчуються підтриманими, зрозумілими та заохоченими. Це допомагає їм розкрити свій потенціал і відчувати себе комфортно у процесі навчання [5].

Використання тьюторства як психолого-педагогічної технології в загальноосвітніх закладах може бути корисним для адаптації обдарованих учнів до нових умов навчання. Тьюторство ґрунтується на ідеях розвитку, запропонованих Л. Виготським та Д. Ельконіном, і спрямоване на підтримку і розвиток індивідуальних здібностей кожного учня. Тьюторство передбачає індивідуальний підхід до кожного учня, враховуючи його потреби, інтереси та рівень знань. Це дозволяє ефективно розвивати обдарованість кожної особистості. Тьюторство сприяє розвитку критичного мислення та самостійності учнів, що є важливими компонентами успішного освітнього процесу. Тьютор може застосовувати інтерактивні методи навчання, такі як діалог, обговорення, практичні вправи тощо, для стимулювання активності та зацікавленості учнів.

Тьюторство сприяє розвитку соціальних і емоційних навичок учнів, що допомагає їм впевнено адаптуватися до нових умов навчання та спілкування. При адаптації тьюторства до українського освітнього середовища важливо використовувати інноваційні підходи та технології, що сприяють ефективному навчанню та розвитку обдарованих дітей. При адаптації тьюторства до українського освітнього середовища важливо використовувати інноваційні підходи та технології, що сприяють ефективному навчанню та розвитку обдарованих дітей. Тьюторство передбачає співпрацю з батьками та іншими педагогами для забезпечення успішної адаптації обдарованих дітей. Важливо створити партнерські відносини для підтримки і розвитку обдарованості кожного учня [1].

Розвиток талановитих особистостей вимагає комплексного підходу, який поєднує навчання, підтримку та створення сприятливого середовища. Це дозволяє не лише розвивати інтелектуальний та творчий потенціал дітей, але й підготувати їх до важливих викликів сучасного світу та сприяти успішному

розвитку суспільства в цілому. Освітні шкільні та позашкільні заклади для обдарованих мають важливе значення у формуванні майбутньої інтелектуальної та творчої еліти країни. Їхня робота спрямована на розвиток і підтримку обдарованих дітей, створюючи умови для їхнього успіху і особистісного зростання.

Адаптація тьюторства під українське освітнє середовище може бути важливим кроком у підтримці та розвитку обдарованих дітей. Вона дозволить створити сприятливі умови для успішної адаптації, освоєння знань та розвитку творчих здібностей кожного учня [5].

Реалізація технологій розвитку обдарованості дітей та молоді є важливим напрямком в освіті, спрямованим на розвиток їхнього потенціалу та здібностей. Технології розвитку обдарованості створюють умови для виявлення, підтримки та розвитку талантів учнів і студентів. Використання диференційованого підходу дозволяє надавати індивідуальну підтримку обдарованим учням. Це включає розробку окремих навчальних програм, завдань та проектів, що відповідають їхнім потребам та рівню здібностей. Забезпечення можливості поглибленого вивчення предметів, які викликають інтерес учнів. Це може включати проведення спеціальних курсів, семінарів, проектів або наукових досліджень. Залучення досвідчених менторів або тьюторів для підтримки та відповідального керівництва обдарованими учнями. Це допомагає відкривати нові можливості та розвивати професійні навички. Використання сучасних технологій, таких як віртуальна реальність, онлайн-курси, вебінари, спеціалізовані програми або додатки, для забезпечення доступу до нових знань і можливостей.

Ці практичні підходи допомагають створити сприятливі умови для розвитку обдарованості дітей та молоді, сприяють їхньому особистісному зростанню і вибору професійного шляху в майбутньому. Реалізація цих технологій в освіті відіграє важливу роль у підтримці талановитої молоді та створенні умов для їхнього успіху.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Андросович К. А., Ткаченко Л. І. Технології психолого-педагогічного забезпечення адаптованості обдарованої особистості до нових умов навчання: методичні рекомендації. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. 48 с.
2. Носко М. О., Мехед О. Б. Впровадження інноваційних освітніх технологій для учнів з особливими освітніми потребами. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Вип. 22 (178). Чернігів : НУЧК, 2023. С. 32-35
3. Петренко С. М., Мехед Д. Б., Мехед О. Б. Олімпіадний і манівський рух як засіб формування лідерських якостей обдарованих учнів. Лідерство і обдарованість: сучасний науковий дискурс і освітня практика : матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн конференції (Київ, 14–19 лютого 2024 року). Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. С. 701-706

4. Швидкий А. Л., Мехед Д. Б., Мехед О. Б. Особливості впровадження інформаційних технологій у навчальний процес (психологічний аспект). Збірник наукових праць. Педагогічні науки. Випуск 61. Херсон : ХДУ, 2012. – С. 401- 406
5. Федорова Н. Ф. Ф33 Педагогічні умови розвитку обдарованої особистості у школі: Навчально-методичний посібн. Київ : Інститут обдарованої дитини, 2014. 94 с.
6. Фенчак Л. М. Використання сучасних педагогічних технологій у розвитку обдарованості молодших школярів. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Обдаровані діти - інтелектуальний потенціал держави», Інститут обдарованої дитини НАПН України національний центр Мала академія України», 11-17 липня 2016 року м. Чорноморськ. С. 116-118.

Довбиш Каріна Володимирівна,
*спеціаліст першої категорії,
вчитель історії та правознавства, громадянської освіти
Юр'ївського ліцею Юр'ївської селищної ради
Павлоградського району Дніпропетровської області*

ДІАГНОСТИКА ТА МОНІТОРИНГ РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНОСТІ ОСОБИСТОСТІ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. У статті представлено матеріал з досвіду роботи вчителя історії та правознавства. громадянської освіти Юр'ївського ліцею Юр'ївської селищної ради Павлоградського району Дніпропетровської області з обдарованими здобувачами освіти. Автором описано педагогічну модель, що забезпечує підхід до розвитку обдарованої особистості в умовах гібридного навчання. Запропоновані інтерактивні засоби для підвищення ефективності роботи вчителя з обдарованими учнями при підготовці до учнівських олімпіад, інтернет-олімпіад, конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт творчих конкурсів. Представлено практичний досвід використання діяльності педагога із застосуванням інтернет-технологій.

Стаття призначена для адміністрації школи, педагогічних працівників гімназій та ліцеїв, загальноосвітніх навчальних закладів.

Ключові слова: обдаровані діти, обдарованість, дистанційне навчання, гібридне навчання, воєнний стан, додатки Google, штучний інтелект, інтерактивні методи роботи.

Key words: gifted children, giftedness, distance learning, hybrid learning, martial law, Google applications, artificial intelligence, interactive work methods.

У зв'язку з вторгненням ворога на нашу землю виникла потреба в побудові інформаційного простору, що спричинило появу нових суспільних потреб, зокрема в роботі з обдарованою особистістю. Важливими компонентами в роботі вчителя з обдарованими дітьми є інтерактиви, що допомагають